Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

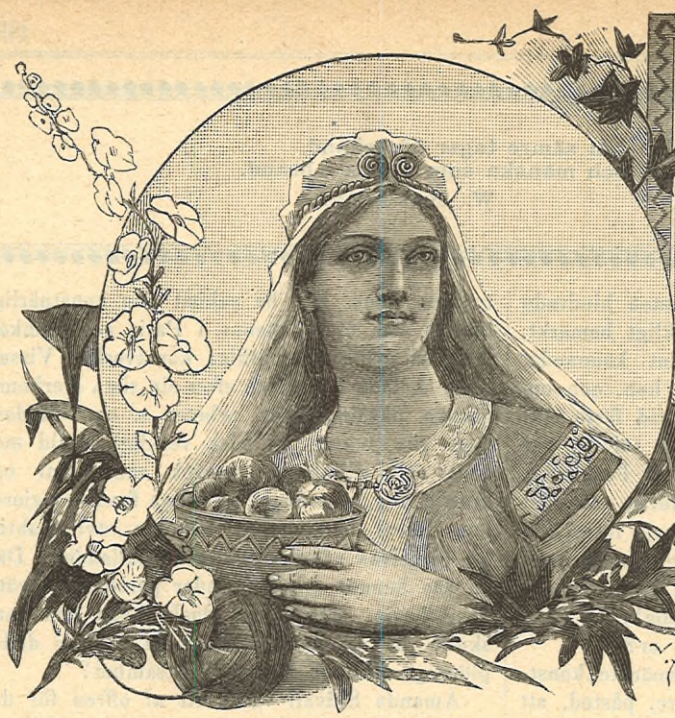

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 9 (219) Fredagen den 26 februari 1892. 5:te årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 8: —
Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50
Idun ensam..... » 4: —

Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr, (Aftonbladets nya hus.)
Prenumer. sker i *landsorten* å postanstalt, i *Stockholm* hos redaktion.

Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 12—1.
Allm. Telef. 61 47.

Utgifningstid: hvarje helgfri fredag.

Lösnummerspris 15 öre. (vid kompletteringar).

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Christine Sundberg.

Amanda Sidvall.

Två konstnärinnor.

Kvinnan tige i församlingen — så lydde det apostoliska ordet och ännu åberopas det på åtskilliga områden af mänsklig verksamhet, till och med inom konsten, dock icke den sceniska, ty där har man för länge sedan tröttnat vid att se manspersoner återgifva fruntimmersroller, men väl inom målning och bildhuggarkonst. Det finnes till exempel manliga konstnärer, som icke kunna lida, att en kvinna handterar penseln eller modellerstocken. Antalet af sådane ofördragsamme »skapelsens herrar» är dock i aftagande. De ha nödgats erkänna, att äfven det »svaga könet» kan verka i konstens rike. Man har till och med gifvit kvinnan rätt till undervisning i bildande konst.

För några årtionden sedan var undervisningen vid vår konstakademi förbehållen endast åt manlige lärjungar, och det var endast Qvarnströms kraftiga ingripande, som mot slutet af 1840-talet utverkade, att Amalia Lindegren och några yngre konstidkande fruntimmer fingo tillträde till akademiens undervisning, dock icke såsom en lagstadgad rättighet för alltid, utan af gunst och nåd för någon kortare tid. Först under förra hälften af 1860-talet förklarades fruntimmer fullt värdiga att upptagas bland akademiens ordinarie elever.

Bland dem, som då utgjorde den första uppsättningen af akademiens kvinnliga lärjungar, voro de sedermera så bekanta konstnärinnorna Anna Nordlander, en betydande talang, ty värr allt för snart skördad af döden, Kerstin Cardon, Emma Ekvall, Amanda Sidvall och Christine Sundberg, hvilka alla bekräftat, att kvinnans förmåga inom konsten ingalunda är ringare än flertalets bland män. Det högsta i konsten uppnås ej häller af många af det manliga släktet, och likväl äro konstidkarne bland detta ojämförligt talrikare.

Af de nyss nämnda målarinnorna fästes stora förhoppningar vid *Christine Sundberg*, hvilken från sin födelsestad Kalmar, där hennes fader var bagare, vid omkring tjugu års ålder öfverflyttade till Stockholm och där först åtnjöt undervisning på Elise Brandts, i n:r 28 Nya Kungsholmsbrogatan belägna, »ritnings- och målningsinstitut för unga fruntimmer». Hon fick sedermera måla på Höckerts atelier och hade i honom och Boklund förträfflige lärare samt antogs 1864 till elev vid Konstakademien.

Efter att ha genomgått akademiens skolor och gifvit prof på en mindre vanlig talang, lämnade Christine Sundberg fäderneslandet för att utbilda sig på de platser, där konsten innehade eller åtminstone ansågs inneha en högre ståndpunkt. Hon stannade någon tid i Düsseldorf, men for därpå till Paris, där hon fann en konstidkares rätta hemort. Där arbetade hon en tid på Tissiers atelier och befläitade sig om att utbilda sin icke obetydliga koloristiska förmåga och draga all möjlig nytta af hvad den franska konsten kunde lära henne. Isynnerhet målade hon flitigt hos Cola Rossi, från början en italiensk modell, hvilken, såsom flere yrkesbröder, hade upprättat en fri »akademi», där unga konstidkare samlas och arbeta under handledning af någon känd lärare.

Christine Sundbergs talang utväcklades allt mera, men här hemma kände man ej mycket

Såväl hos mänskan som hos markens lilja
Det bor en ond och bor en godlynt vilja,
Och där den sämre tager öfverhand,
Dö växt och mänska som ett ax i brand.

W. SHAKSPEARE.

till henne, åtminstone ej bland den stora allmänheten. Hon förstod ej häller eller *ville* icke förstå att göra sig bemärkt. Stilla och anspråkslöst fortsatte hon sin konstverksamhet, hade ingen egentlig självtillit och var, framför allt, af sin blygsamhet hindrad att »göra affär» af sig. Med landsmän i Paris umgicks hon föga, hvarför hon ock af dem var litet känd, ända till dess de på någon årssalong i Champs-Elysées öfverraskades af att finna ett af henne måladt porträtt, som hade sin plats på *la cimaise*, hvilket bevisade huru stort värde man satte på det. De målningar, som anses förtjäna största uppmärksamheten, hängas nämligen på väggens panellist i jämnhöjd med åskådarnes ögon. Många af de på detta sätt utställda, af Christine Sundberg målade porträtt ha stannat i franska familjer. Hem skickade hon icke mycket, och det mesta utgjordes af stillebenstaflor, i hvilka hon visade en talang, som äfven hos oss rättvist uppskattades.

Saknaden af tillräcklig självtillit orsakade väl, att hon, oaktadt hennes konst tycktes befinna sig i ständigt framåtskridande, allt mera afhöll sig från att skapa egna arbeten och vände sig i stället till att återställa andras. Hon hade i Paris lärt känna Briotet, ryktbar för sin stora förmåga att renovera gamla mästares målningar, något som aldrig fullt lyckas för den, hvilken ej själf är en äkta konstnär. Den bekantskapen förde henne själf in på samma område. Hon började arbeta på Briotets atelier och vann snart stor skicklighet. Många af de gamla taflor från Frankrikes offentliga och enskilda samlingar, som där restaurerades, ha Christine Sundbergs fina konstsinne och skickliga hand att tacka för det tillfredsställande skick, i hvilket de nu befinna sig.

Under dessa renoveringsarbeten skapade hon själf endast undantagsvis något nytt. En redan långt förut uppkommen ögonsjukdom tog ock i så hög grad öfverhand, att hennes konstnärsframtid i betänklig mån hotades, men hennes verksamhetslust stridde i det längsta mot sjukdomens inflytande. Hon fortfor att arbeta så mycket som möjligt och lefde sitt tillbakadragna lif. Sällan kom hon på besök till fosterlandet, men år 1889 infann hon sig åter här och stannade ett helt år, hvaraf större delen dock icke i Stockholm, utan i Kalmar. Hon återvände till Paris, och ehuru hon i sistlidne december kände sig något opasslig, skref hon dock ännu för få veckor sedan till gamla vänner här, och intet gaf anledning att ana hennes snart förestående slut. Plötsligt kom underrättelsen, att hon den 20 januari aflidit i Paris.

Christine Sundberg var en talangfull och samvetsgrann målarinna, hvilken med sin konst bidragit att göra det svenska namnet aktadt i främmande land och att äfven i fosterlandet bekräfta insikten om det kvinnliga konstarbetets värde. Hennes älskvärda personlighet och redbara karaktär skaffade henne vänner både i hemlandet och på främmande mark, och främst bevara hennes kamrater från studietiden henne i tacksam hågkomst.

* * *

Liksom Christine Sundberg, intog ej häller *Amanda Sidvall* någon plats på konstens tinnar, och den kvinnliga blygsamheten hindrade äfven henne att göra sig tillräckligt bemärkt, isynnerhet i hemlandet, men fint kännande, god och ärlig konstnärinna var hon, och om konstälskarne här hemma ej alltid fäste tillräcklig uppmärksamhet vid hennes talang, var denna så mycket mera erkänd i Frankrike. Såsom exempel därpå kan anföras, att det händt, det svenskar, som i Paris föreställts för franska konstvänner, mottagits med utropet: »Ah, ni är landsman till mademoiselle Sidvall!... Hvilken vacker talang!... Hon har väl ett betydande namn hos er?»

Tony Robert Fleury, den utmärkte konstnären och fröken Sidvalls lärare, påstod, att hon vore begåfvad som knappast någon annan af hans elever. Det omdömet bekräftadea äfven af hennes kamrater.

Amanda Sidvall, dotter af fabrikör S. L. Sidvall, antogs vid tjugu års ålder till elev vid Konstakademien i Stockholm, hennes födelsestad, och utmärkte sig tidigt. Tio år därefter, hösten 1874, begaf hon sig till Paris, där hon studerade på Julians atelier (en af de ofvan nämnda »akademierna») under Tony Robert Fleurys ledning samt erhöll där medalj. Påföljande år gjorde hon lycka med det porträtt hon målade af öfverste F. Staaff, men 1876 återvände hon till Stockholm och utförde här ett porträtt af fröken Mina Bredberg (själf numera framstående målarinna), hvilket väckte berättigad uppmärksamhet på Konstakademiens utställning 1877 och allmänt lofordades för lika mycken finhet i uppfattning som käckhet i utförande.

Redan på hösten sistnämnda år återvände Amanda Sidvall till Paris, där hon åter målade hos Julian och ånyo erhöll medalj. På salongen utställde hon en genretafla, »Lecture intéressante». Taflan förklarades vara målad med »ovanlig bravur samt frisk och klar». Ett stort antal franska konstdomare lofordade arbetet, hvilket ansågs gifva stora löften för framtiden.

Efter att åter ett par år ha uppehållit sig i hemmet for hon ånyo till Paris och stannade den gången där i fyra år eller till 1883, under hela tiden flitigt arbetande, mest på Julians atelier. På alla salonger (de årliga konstutställningarna i Champs-Elysées) mottogos hennes arbeten. År 1882 fick en stor genretafla, »La première leçon», plats på *la cimaise* och vann mycket bifall. Taflan köptes af grosshandlaren August Rööhs i Göteborg, men har icke varit utställd i Stockholm. Att döma af en fotografi, tagen i Paris, är det ett förträffligt arbete, tilltalande i komposition och uttryck samt säkert tecknadt. Det vore onekligt af stort intresse, om denna tafla jämte några andra prof på Amanda Sidvalls förnämsta arbeten kunde utställas i Stockholm. Den stora allmänheten här känner hennes konst mindre än hvad fallet är i Frankrike, där ett par af hennes arbeten inköpts äfven af staten och nu sannolikt sitta i något af de större landsortsmuseerna, liksom t. ex. Höckerts »Lappkapell» hamnade i Lille. En år 1883 målad genre, »La fête de la grande mère», väckte också uppmärksamhet och köptes af öfverstinnan Staaff, hvilken själf idkade målarekonsten.

Sistnämnda år återkom Amanda Sidvall till Stockholm och stannade sedan i hemmet. Hon tycktes dock här ha saknat den konstnärliga lifsluft, som omgaf henne i Paris och framkallade så många förträffliga konstverk. Visserligen målade hon äfven efter sin sista återkomst ganska aktningsvärda arbeten t. ex. »Modern med sitt barn», en frisk verklighetsbild med godt och tilltalande uttryck samt klar och kraftig färg, men några egentliga framsteg gjorde hon likväl icke. Hon behöfde otvifvelaktigt att omgifvas af rikare konstförhållanden. Därpå äro hennes arbeten under paristiden otvätydiga bevis. Hvem vet dock, hvad hon ännu skulle ha kunnat åstadkomma, om ej döden plötsligt afklippt hennes verksamhet?

Amanda Sidvall vardt ett af offren för den farsot, som i början af detta år anställde så stora förödelser. Hon afled i Stockholm den 6 januari. Hennes vänner förlorade i henne en älsklig och trofast väninna, den svenska konsten en lika talangfull som flärdlös utöfvare, hvars anspråkslöshet och oegennytta bekräftade den sanningen, att kvinnligheten aldrig behöfver lida af konstnärskapet.

Claës Lundin.

Fosterlandskärlek,

ammad i hemmet.

I ett godt hems sköte fostras de dygder och goda egenskaper, hvilka böra pryda den unga människan, då hon träder ut i det stora lifvet för att deltaga i dess hårda kamp. Det är godt att hafva med på vägen en fast vilja, god hälsa, ett par muskelstarka armar och bokliga kunskaper, men det behöfs mer. Det behöfs en säker ankargrund af principer och ideella åskådningar, inympade som ädla skott i barnasinnet och sedan ömt vårdade under kloka modersögon, för att icke den unga människan under sin gång på egen hand skall slingra på vägen och slutligen kanske komma alldeles ur de rätta spåren.

Det är så mycket öfverraskande, som möter ute i det bullrande lifvet: den vilda jakten efter lyckan, hvilken knappast förstås under annan form än penningen, striden om makten och för det så kallade framåtskridandet, att den, som betraktar kampen med nyvaknade ögon, lätt blir yr i hufvudet och lika lätt bländad af de glänsande regnbågsfärgade såpbubblor, hvilka flyga kring i luften i form af reklamer för framtidens och självviskhetens evangelium.

De låta så lockande för ungdomen alla dessa rop på frigörelse och på nedrifvande af allt, hvad förr framkallat vördnad och kärlek: religion, familj och fädernesland. Det tycks dock, som om de hvita pannorna borde rynkas och ögonen låga, då man vågat håna just *det*, som omarmat hela deras barndom med rik kärlek. Felet ligger nog däri, att man i hemmet ej haft syn på denna del af hjärtats och sinnets uppfostran. Den är dock af största vikt, ty ett ädelt danadt sinne låter aldrig slå sig i egenyttans fjättrar och bevarar äfven hela lifvet igenom med pietet vördnaden för hvad som är verkligt stort och ädelt.

Låtom oss här hålla oss vid ett på senare år allt mer försummadt begrepp — *fosterlandskärleken*. — Hur är det möjligt, att en eld så ren skulle kunna utslockna eller endast mattas hos ett folk med en sådan ärorik historia som det svenska? Den kan icke slockna, men den har mattats, och där behöfs en ny, frisk vind för att få den att lysa lika klart och värmande som förr.

Må den vinden utgå från *de svenska hemmen!*

Under de mångtusende hemmens tak, höga som låga, växer och fostras en ny generation, och ömma mödrar omvira de späda telningarna med alla hjärtats glada förhoppningar. Men må också i barnens späda sinnen inplantas kärlek till det land, som sett dem födas, till den jord, af hvilken de njuta sin näring, och till de fäder, hvilkas ben hvila i samma heliga jord. Barnet äger en naturlig mottaglighet för allt, som är skönt och godt. Barnaögon glänsa af förtjusning, när sol och sommar kläda landskapet i sin blomstersmyckade, gröna skrud, och icke mindre när vintern sveper det hvita, sammetsmjuka snötäcket kring klippans hårda skuldror och lindar insjöns klara böljor i smaragdgröna isbojor. Men må barnen, den uppväxande ynglingen och ungmön, äfven läras förstå, att all denna majestätiska skönhet fordrar kärlek och trohet i gengäld, må de, då de hvila i granens skugga eller sitta samlade kring vinterbrasan, få höra täljas om, hur våra fäder älskade detta samma land och, när det gällde, för det samma offrade både lif och gods. Det är en lång, stolt, högtidlig saga, rik på både dagrar och skuggor, och det folk, som äger en sådan historia, kan aldrig låta utrangera sig ur de självständiga nationernas led.

Vår tid är så fattig på entusiasm, så insvept i tillvarons hvardaglighet, så febril i sin jakt efter framgång, men må man i hemmen släppa in åt de unga litet solljus poesi, hvilken i deras friska hjärtan kan inympa en sann entusiasm, kärnfrisk håg till stora handlingar och en fast, uppoffrande fosterlandskärlek, — varen visse, *den* kärleken är ett godt palladium att föra med sig på lifvets stridsstråt.

Vapenklangens tid är förbi, segertrofeerna falla till stoft öfver Riddarholmskyrkans marmorsarkofager, och vårt folk har ingen längtan efter nya striders gny, men äfven fridens stilla värf fordrar entusiasm och oegennyttig uppoffringsförmåga, och dessa egenskaper, väl rotfästade i ynglingens själ, skola göra honom boren att gå sin valda bana fram med högburet hufvud mot ett ädelt mål.

Må svenska mödrar se till, att svenskt sinnelag och den gamla nordiska trofastheten växa bergfast i deras söners håg. De skola då blifva män, som aldrig köpslå om fäderneslandets väl och aldrig finna offer för stora, då offer kräfvas. Må icke heller döttrarna försummas i detta afseende. De växa upp till ungmör och skola blifva hustrur och mödrar åt svenska män. Från historiens blad må de taga exempel af gammaldags svensk kvinnodygd och enkelhet, deras sinnen skola blifva allvarligare, deras tankar riktas på högre mål och det lösa, fladdranda pladdret omkring dem skall tystna af brist på uppmuntran.

Så kunna vårt land och vårt folk så småningom växa till i ny inre kraft, stärkta af ung entusiasm och rotfast fosterlandskärlek, inammad af svenska mödrar i svenska hem.

Adolf Hellander.

Ett bref.

Efter ***R. Schmidt-Cabanis.***

»*Högtärade herr människa!*

Det är en kuslig tid vi ha!
Snön ligger djupt och kallt det är,
och bister nöden står oss när.

Därför jag ber, att äfven nu
ni vårdar oss — ni vill det ju? —
och vänligt oss de smulor ger,
som från er taffel falla ner.

Hvart minsta grand vi tacksamt ta
och skola kvittra riktigt bra
och glädje ge med munter sång,
när vår och sommar bli en gång.

Anmodad af bevingad kör,
jag allas deras talan för.
— Benäget lyssna till vårt tarf!
Vördsammast er tillgifne

Sparf.»

Hvartill tjäna äktenskapsförord?

Häromdagen satt jag på min soffa och rökte. Dörren till förmaket stod öppen. Min hustru hade där besök af två goda väninnor, den ena gift, den andra förlofvad. Rätt som det var, föll deras samtal på frågan om äktenskapsförord. Det var den lilla fästmön, som bragte ämnet på tal; men den dialog, som utspann sig om saken, fördes egentligen af min hustru och den andra frun. Den förlofvade och ännu oerfarna väninnan fick blott tillfälle att då och då göra ett litet inpass.

»Hvad i all världen tjäna äktenskapsförord till? Jag får 500 kronor i sänder af min man, och när de äro slut, får jag 500 till. Oss emellan är det aldrig fråga om mitt och ditt.»

»Förlåt, min vän, men nu begagnar du dig af äkta fruntimmerslogik. *Jag* har det utmärkt bra ställdt i detta afseende; hvarför skall någon då bry sig om att göra något för dem, som inte ha det lika bra.»

»Nåväl, jag medger, att äktenskapsförord kunna vara på sin plats i sådana äktenskap, där mannen gnäller för hvar 25-öring han skall ge ut, eller där han är en slarfver, så att man inte kan lita på, att han ordentligt handhar hvarken sin eller hustruns förmögenhet.»

»Nå, låt oss för ett ögonblick ställa oss på denna ståndpunkt såsom den riktiga. Men du får då komma ihåg, att sådana män, som dem du åsyftar, vanligtvis inte uppenbara de där trefliga egenskaperna förrän *efter* bröllopet, och att allt som gäller förordet skall vara klappadt och klart *före* vigseln. Det är då stora skäl, tycker jag, att ta det säkra för det osäkra.»

»Ja, det förstås. Men, ser du, jag tror, att ej häller i sådana där fall äktenskapsförorden göra någon reel nytta. När mannen fordrar det, lämnar hustrun ändå sina pengar åt honom, frivilligt eller tvunget.»

»Ja, där har du tyvär rätt, hvad en ganska stor mängd äktenskap beträffar. Det händer, att hustrur af tvång eller till och med af fri vilja lämna ifrån sig sin egendom åt en ovärdig man. Men det har också mångfaldiga gånger händt, att gifta kvinnor, i synnerhet sådana som haft barn att försörja, till sin egen och deras fromma häfdat sin genom äktenskapsförord skyddade rätt och därigenom afvärjt ekonomisk ruin från de små. En helt annan sak är att en hustru bidrager till familjens uppehälle och med sina medel understödjer sin man i företag, som lända dem själfva och deras barn till gagn.»

»Ja, men nog måste du i alla fall erkänna, att det visar brist på förtroende till mannen, om hustrun förbehåller sig eganderätt till sin förmögenhet. Man och hustru bli ej ett, när det så där skall skiljas mellan mitt och ditt.»

»Nej, min vän, säg i stället, att den man, som nekar sin blifvande hustru äktenskapsförord, ej hyser förtroende till henne. Han har ringa tankar om hennes karaktär och goda vilja, då han inte vågar tro om henne, att hon, likaväl som han, känner sig ansvarig för omsorgen om deras barn och anser sig skyldig att tillsammans med honom bära de gemensamma utgifterna, bidraga till de samfällda besparingarna, i fall hon själf disponerar öfver sin egendom.

Du kan vara säker på, att den kvinna, som är nog lumpen att tala om mitt och ditt, om »mina pengar» o. s. v., när det gäller familjens gemensamma ekonomi, gör detta i *precis lika hög grad*, vare sig hon själf äger dispositionsrätt öfver sin förmögenhet eller ej. Det är ett karaktärsfel, som frånvaron af äktenskapsförord inte kan korrigera. Det tarfligaste jag hört i den vägen var historien om en landtfru, som lyckliggjort sin man med en större förmögenhet. En gång under den brådaste skördetiden föll det henne in, att hon skulle åka på visit till någon af sina grannar. När då mannen hemställde till henne, huruvida hon inte skulle vilja uppskjuta färden, enär hästarne då så väl behöfdes för att i tid få grödan under tak, svarade hon: »Hvems ä' hästarne, Fritz?» — De sälla makarne hade intet paktum sins emellan.»

»Ja, den där frun var ju urbota dum. Och jag kan inte förstå annat, än att det måste kännas förödmjukande för en man att ej vara familjens ekonomiska representant.»

»Och du tror inte, att det kan kännas förödmjukande för en hustru att *få* af mannen, hvad hon själf en gång *ägt*, att taga sina egna medel liksom i lön. Jag tror, att det känns mycket mera förödmjukande än att ej föra ett öre med sig i boet. Ja, detta senare behöfver ej smaka det ringaste af förödmjukelse, ty en god hustrus plikttrogna arbete i hemmet är *väl* värdt hennes och barnens försörjande.»

»Ja det kan väl så vara, allt det där. Emellertid känner jag mig lycklig, öfver att vi inte ha något paktum, och att jag aldrig behöfver lägga mig i affärer.»

»Ja, hvad den saken beträffar, tror jag, att äktenskapsförorden äro af ganska stor praktisk betydelse. Hvem tror du reder sig bättre vid mannens eventuella frånfälle, den hustru som har någon vana i att sköta ekonomiska angelägenheter, eller den, som aldrig »lagt sig i affärer?»

Min hustrus väninna blef svaret skyldig.

»Nå Ellen,» frågade jag den blifvande lilla frun, i det jag slöt mig till sällskapet, »har du nu kommit på det klara i den här saken?»

»Ja, jag vill ha äktenskapsförord,» svarade hon energiskt, »ehuru jag tror, att i ett lyckligt äktenskap frågan om handhafvandet af familjens ekonomi reglerar sig nästan af sig själf. Men då gör i alla händelser ett sådant där förord alls ingen skada. Och i många fall kan det göra oberäknelig nytta. Jag tyc-

ker därför, att hvar och en bör genom sitt exempel bidraga till att det kommer allt mer i bruk.»

»Ja visst ska' vi ha paktum, Ellen min,» hördes en glad röst utropa, och i dörröppningen visade sig den blifvande äkte mannen.

Germund.

Frihet.

Skiss för af Idun *Alvar Sten.*

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Där gick han igen förbi med en portion fågelstek åt Lida.

I förbifarten stannade han framför sin hustru och frågade hastigt:

»Vill du, att jag hämtar dig något? Du äter ju inte.»

»Nej, tack,» svarade hon isande kallt. »Jag får nog alltid, om jag vill ha.»

Och när en minut därpå doktor Wallin kom fram till henne med en portion ärter och skinka, tog hon emot den och försökte äta, fastän hon tyckte, att hvarje bit måste fastna henne i halsen.

Och så log hon så uppmuntrande, att den unge lärde, fastän fruntimmersskygg, bad om tillstånd att få slå sig ned vid samma bord.

»Ja, bevars, mycket gärna.»

Han satt en stund och betraktade sina stöfvelspetsar.

Man hade sagt, att doktorinnan Stark-Bouchardt var mycket intelligent och mycket inne i tidens alla frågor. Och han tyckte, att detta var ett ypperligt tillfälle att få ett intressant samtal till stånd.

Och han började:

»Fru doktorinnan känner naturligtvis till Darwins teori om arternas uppkomst.»

»Ja, något,» mumlade Evi och försökte se intresserad ut.

Och doktorn fortfor:

»Just innan jag kom hit, läste jag ett arbete, skrifvet emot darwinismen. Men för min del kan jag omöjligt icke gilla det. Darwins idéer, som förkunna en utväckling till allt högre och högre fullkomning, äro ju så ofantligt mycket mer tilltalande än de af ortodoxien förfäktade. Det är så tröstande att tänka sig, att vår svaghet, vår ofullkomlighet och våra brister kanske ej mer komma att vidlåda de generationer, som se dagen tusental år härefter. Anser inte ni också darwinismens idé vara tillfredsställande, ja, sublim?»

»Jag, jag vet inte. Jag har så litet sysslat med fysik.»

Hon hade tyckt sig höra ordet galvanism och svarade på måfå. Ty för henne hade han lika gärna kunnat tala om hypnotism eller pessimism eller hvad som hälst på »ism». Hon satt och knöt handen i vanmäktig förtviflan och önskade doktor Wallin och hans konversation dit pepparn växer.

Ty kunde hon väl tänka på något annat nu än på honom, den trolöse, som knappt mer hade en blick för sin stackars öfvergifna hustru.

Doktor Wallin stirrade på henne ett ögonblick alldeles oafvändt. Han visste inte, hvad han skulle tänka.

Så vred han sina mustascher och sökte en förevändning för att slipppa sin väg.

Men inte hade han fått högre tankar om kvinnokönets begåfning.

Ty om stadens intelligentaste kvinnor inte hade en aning om darwinismen, hvad visste då de andra?

Supén skred framåt. Man hade kommit till desserten.

Evis nye riddare, en ung häradshöfding, kom emot henne från matsalen, på kyparemanér balanserande en tallrik, som han bugande räckte åt Evi.

De blå ögonen logo, och hela ansiktet log.

Han hade litet flammat för Evi i forna tider, och det var helt lifvadt att påminna sig flydda sällare dar.

»Ack! hvem bringar väl dessa dagar,
dessa kärlekens första dagar
ack! hvem bringar en enda timme
åter af denna sälla tid!»

deklamerade han och såg på Evi på sitt obesvärade sätt.

Men strax därpå vände han sig bort igen.

»Nej, fru Evi, här i salen är inte alls trifsamt. Öfverfullt öfverallt. Hvart ska' vi ta vägen? Befall, och jag lyder.»

Evi bjöd till att le. I vanliga fall skulle hans förtrolighet kännts sårande. Men nu var det ju henne så innerligt likgiltigt — alltsammans.

Häradshöfdingen gick på rekognoscering, och Evi följde honom mekaniskt.

Han lyfte upp en portière till kabinettet innanför salen, och de tittade båda in på samma gång. Och Evis kinder blefvo för ett ögonblick alldeles krithvita, ty allt hennes blod strömmade till hjärtat.

Därborta, tätt invid andra dörren, satt hon, den förhatliga. Hennes yppiga gestalt med den smärta, snörda midjan hvilade i en öfverdådigt hänsjunken ställning i den låga soffan.

Den hvita klädningen aftecknade sig pittoreskt mot en purpurröd portière som bakgrund. Händerna lekte lättjefullt med dess silkestofsar, munnen log, och de praktfulla mörka ögonen blickade uppåt med ett smäktande uttryck.

Och på en stol midt emot henne satt Wolter med hennes solfjäder i handen.

Evi visste inte, om han observerat henne, ty hon kunde inte se uttrycket i hans ansikte.

Men nej, han *kunde* inte ha sett henne, ty då hade han ej ändå kunnat ha hjärta att med ett *sådant* tonfall säga åt den andra, troligtvis såsom en fortsättning af deras samtal:

»Tror ni inte, att man njuter den renaste lyckan i sina minnens värld?»

Åh, huru *kunde* Wolter! Huru *kunde* han!

Evi höll sig krampaktigt fast i en stolskarm.

Hvad hon var utpinad! Om hon ändå sluppit hem . . . hem . . . Hon ville intet annat mer än få gråta där, ensam, i tysthet, blygselns och svartsjukans bittra tårar.

Men hon *kunde* inte skylla på illamående.

Hon *måste* upprätthålla skenet. Glad skulle hon se ut, och le skulle hon, om det ock kändes, som om hon skrattat på sin egen begrafning.

Ty den förödmjukelsen skulle hon inte ändå lida, att någon skulle ana hennes kval.

Häradshöfdingen hade stannat, oviss om hvilken min han skulle göra vid den oväntade synen.

Men innan han ännu hunnit märka Evis plötsliga blekhet, hade hon gifvit honom ett tecken och ljudlöst dragit sig tillbaka ur salen.

»Vi ska' inte störa,» sade hon sorglöst med en beundransvärd självbeherskning. »Ser ni, gift folk får så nog af hvarandras sällskap i hvardagslag, och ombyte förnöjer.»

»Jaså, ni tycker ock på det sättet. Det var förnuftigt!»

Och helt förtjust fäste han på henne en blick af hemligt förstånd.

* * *

Evi hade slitit af sig sin bröllopsdräkt utan förbarmande för trånga handskar, silkessnodder och bräckliga spetsar.

Brydde hon sig om all världens grannlåt nu kanske?

Wolter hade ej ännu kommit hem. Ty när hon inte mer *kunde* härda ut, hade hon skyllt på trötthet och obemärkt försvunnit i häradshöfdingens sällskap.

Men huru trött hon än var, kunde hon inte förmå sig att gå till sängs. Huru skulle hon väl kunnat somna i en *sådan* sinnesstämning.

Halft mekaniskt klädde hon sig i en mjuk, blå morgonrock, som hon alltid brukade finna sig väl i.

Och så kastade hon sig ned på soffan och tryckte öfvergifvet sitt brännande ansikte mot armarne.

Hon kunde inte gråta, som hon hade trott. Det kändes bara så underligt ödsligt inom henne, så iskallt och förlamande.

Ty om Wolter inte mer brydde sig om henne, hvad var då hela lifvet värdt!

Och hon, som för några dagar sen så trotsigt hållit på en konsekvent frihet för båda parterna, äfven om det skulle gälla att förälska sig i någon annan! Men hon hade inte kunnat drömma om, att det skulle komma så snart.

Huru *kunde* Wolter! Huru *kunde* han.

För princips skull hade hon hållit på det, men hon skulle ändå aldrig kunnat fästa sig vid någon annan än honom. Och aldrig, aldrig mera skulle hon bry sig om någon, när *han* svikit sin kärlek.

Häradshöfdingen — — åh, han! — — Han hade tryckt hennes hand så betydelsefullt vid afskedet, och hon hade låtit det ske. Det skulle ju vara hämnd — — hämnd på Wolter. Som om *sådant* någonsin kunde hämnas. Hvad hon blifvit lumpen ändå, mycket, mycket mer än han, ty han *var* ändå verkligt intresserad af Lida Bergfors. Och hvad skulle häradshöfdingen tänka om henne! Ja, hvad kunde han inte allt tänka.

Marterad af blygsel, ånger och svartsjuka kastade hon sig fram och tillbaka på soffan som under oroliga feberdrömmar.

Det hördes steg i salen.

De närmade sig.

Evi reste sig upp på armbågen och stirrade mot dörren.

Det var Wolter. Skulle han komma in?

Ja. Han knackade på och öppnade dörren.

Evi vände sig mot väggen och slöt ögonen.

Han kom fram till soffan.

»Evi,» sade han i sin vanliga hjärtliga ton, »huru, har du inte lagt dig ännu, Evi?»

»Och hvad du är blek,» fortfor han, utan att vänta på svar, och böjde sig ned öfver henne. »Mår du illa, stackars liten?»

Hon skakade bara på hufvudet, men sade inte ett ord. Hon hade inte kunnat få fram ett enda ljud nu.

Åh, den hycklaren! Där stod han och låtsade ömhet och deltagande, medan ännu alla hans tankar voro hos den andra.

Och hon satte sig upp i soffan och stirrade på honom trotsigt och främmande med stora feberglänsande ögon.

Men när hon mötte hans kärleksfulla, be-

kymrade blick och hörde hans oroliga fråga: »Evi, säg då för allt i världen, hvad fattas dig?» så var det åter slut med hennes självbeherskning.

Hon kastade sig åter ned i soffan och vände bort sitt ansikte. Och så brast hon ut i gråt — tyst och stilla, men så oändligt bittert, som om hennes hjärta hållit på att brista.

»Och det kan du ännu fråga — — du — — du — —»

Mera blef det inte. Men hela hennes stolthet var som bortblåst. Hon ville bara dö och fort komma ifrån alltsamman.

Hennes man stod en stund alldeles orörlig och stirrade på henne.

Så flög det en ljusning öfver hans ansikte, han satte sig på en stol bredvid soffan och fattade hennes motsträfviga hand.

»Var det bara det! Evi, lilla Evi, kunde det verkligen ta dig så djupt? Förstod du då inte, att det bara var en illustration till ditt högstämda föredrag här om dagen om den absoluta frihetens konsekvenser? Och du trodde, att jag på allvar kunde vara intresserad af den där koketta, intetsägande grannlåtsdockan! Om du visste, hur tröttsamt det blef i längden att underhålla henne, men jag ville troget spela min roll till slut. Och jag trodde, att ock du var inne i situationen, när du såg så glad ut och tog emot häradshöfdingens hyllning.»

Evi satte sig åter upp i soffan. Halft skamsen kände hon sig, fastän ögonen strålade och tårarne torkade på kinden.

Hvad det med ens blifvit ljust och gladt inom henne! Det var, som om hela världen blifvit en annan.

»Hon var så vacker, och du såg så intresserad ut, att jag tänkte — jag trodde —,» började hon.

Men så råkade hon se en glimt af godmodig humor, som lyste till bak glasögonen. Och hon drog undan sin hand och utbrast förebrående:

»Wolter! Tror du inte jag vet, att du genomskådade mig hela tiden. Men du ville bara bevisa, att det var du som hade rätt. Åh, Wolter!»

Han satte sig bredvid henne i soffan.

»Förlåt, Evi,» sade han och kysste hennes ännu fuktiga kind. »Jag kunde ju inte veta, att det skulle gripa dig *så* djupt, då hade jag inte varit så grym. Men tycker du då, att jag hade bort vara smickrad af ditt stolta påstående, att det inte skulle bekomma dig det ringaste, om jag ock skulle förälska mig i hvem annan som hälst. Nu ger du mig inte mer så vidsträckt frihet, Evi?»

Hon lutade sitt hufvud mot hans frackärm och svarade »nej». Och »nej» upprepade inom henne ett tusenstämmigt eko.

Ty om han svek henne, skulle kamratskapet, som hon skrutit med, inte bli någon ersättning alls för det hon förlorat. Nej, det skulle bara bli en lögn, då hennes hjärta ändå med alla fibrer för alltid hängde fast vid honom allena.

Och hon böjde sitt hufvud bakåt och såg upp på honom med ett par stora, klara strålande ögon.

Hon var så glad. Så jublande glad. Och hon tänkte inte alls på, att den kvinnliga logiken åter lidit ett ohjälpligt nederlag.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Nanna på Sköndal.

(En förbiskymtande skugga från det Stockholm som gått.)

Bland de otaliga namn, hvilka med det betydelsefulla svarta korset öfver sig under senaste tiden stått att läsa i våra tidningar, har *ett* särskildt tilldragit sig uppmärksamhet, men en uppmärksamhet egentligen på äldre Stockholmsboars sida, deras sida, hvilka hafva femtioåra eller ännu äldre minnen från den svenska hufvudstadens sällskapslif. Frågar ett yngre släkte dessa ofvannämnda få ännu kvarlefvande efter de unga damer, hvilka på deras ungdomstid — 30- och 40-talen — gåfvo glans och lust åt umgängeslifvet, får man i främsta rummet höra namnet *Nanna på Sköndal* såsom typen för hjärtegodhet och älskvärdt behag, blixtrande intelligens och betydande musikalisk talang.

Denna periods och dess umgängeslif spirituelle skildrare, den härom året bortgångne auditör J. M. Rosén, på sin tid bekant som framstående skriftställare och tonsättare, har i sina memoarer ett kapitel ägnadt åt ett besök, som han i medlet af 1830-talet* en vacker sommardag, i sällskap med notarien Schönmeyr, s. m. rådman i Stockholm, gjorde å det vackra landtstället Sköndal utanför Skanstull, »där vi» — säger R. — »en gång på vintern varit bjudne hos ställets ägare, häradshöfding Birger Stridbeck, och dit vi nu gingo att tacka för sist». Dottern i huset — fortsätter Rosén — den intagande Nanna, stod då i sin första fägring, var kvick och liflig, musikalisk som få och saknade icke heller poetiska anlag såsom kan synas af följande, af henne midt under konversationen i salongen skrifna charad:

Mitt *första* lefver i naturen,
se'n vinterns kulna dagar flytt,
på vårens ljusa vingar buren
till gamla jorden, ung på nytt. —
Ett härligt barn! I syskonringen
främst, skönast, doftrik allra mest,
beundrad, förbisedd af ingen.
Och underligt — den vackra bäst,
liksom onekligast briljerar
med det, som andra enlaiderar,
ty mossan — ålderns förebud —
klär henne i sin bästa skrud.

Mitt *andra* se'n, ett obetydligt,
ett litet ord, knappt märkbart, är,
men kan dock nyttjas ganska prydligt
och någon nytta med sig bär.
Om man ett ädelt hjärta har,
ger man det endast åt mitt andra,
och ingen kan ens känsla klandra,
om den så troget lefver kvar.

Mitt *hela* är en redaktör,
som måste vara god aktör,
kan vara med i hvarje kör,
men — är en gruflig critiqueur.
Kan öfver kunskaper befalla,
är ung och vacker, om ni vill,
samt mycket kvick och roar alla,
som ej hans pilar riktas till.

I förbigående må nämnas, att Rosén besvarade denna skälmska artighet mot honom och hans namn genom att komponera och till den unga charadförfattarinnan dedicera ett förtjusande musikstycke: *Nannas vals*, som för omkring 50 år sedan allmänt spelades och dansades i vårt land, men som nu sedan länge ligger gömd och — glömd i en eller annan gammal notpacke.

På ännu ett ställe i sina minnesblad nämner Rosén Nanna Stridbeck, som emellertid då, genom äktenskap med s. m. amiralitetskammarrådet P. O. Bäckström, bytt om namn. Det är vid hans beskrifning af Lindebergska teaterns — n. m. Kongl. Dramatiska — invigning 1843. Såsom redaktör af Stockholms Dagblad — säger han — var äfven jag bjuden och fick min plats på första raden, lyckligtvis bredvid den spirituella och mycket musikaliska fru Bäckström, född Nanna Stridbeck, hvarigenom jag icke hade mycken känning af Lings ändlösa »Agne» eller Onkel Adams »Pröfningen».

I det nämnda äktenskapet föddes en son — den bekante skalden Edvard Bäckström — och en dotter, gift med en af de arderton i Svenska akademien, med prof. A. Anderson.

Denne son, sin moders arftagare äfven med hänsyn till de ovanliga själsegenskaperna, omfattade hon med all den ömhet och kärlek, hvaraf endast en moder är mäktig, och allt från hans födelse ägnade hon åt honom hela sitt lif. Hans framgång på såväl den sociala banan som inom diktens värld var hennes högsta lycka. Med ett kortvarigt afbrott de första åren han redigerade Posttidningen, bodde han i väl ett tjugutal år hos henne i hennes lilla anspråkslösa, men fridfulla hem vid Jakobsbergsgatan; dit återflyttade han, när dödens skymning bredde sig öfver hans lefnad, och där skref han sin sista — åtminstone den sista i hans tidning tryckta — sång, till den outsägligt älskade modern:

Tänk på din mor, närhelst du går på vägen,
när ner du lägger dig, när upp du står;
tänk på den hand, den röst, som from och trägen
har rört din vagga, läst ditt Fader vår.
— — — — — — — — — — —

Tänk på din mor, ty hon har företrädet,
om än din far dig gaf mer kraft och tukt.
När han dig förde fram till kunskapsträdet,
lät hon dess grenar bära känslans frukt.
— — — — — — — — — — —

Tänk på din mor, som helst dig följt i spåren,
ju mer din stig blef törnig, brant och sträng.
När du var blott en knopp, då var hon våren,
när du var tufva, var hon blomsteräng.
— — — — — — — — — — —

Glöm ej din mor, men sök i hennes boning
ett heligt rum, en hvila, blid och skön!
Törhända vann din vilda dag förskoning
på grund af hennes milda morgonbön.
— — — — — — — — — — —

Tänk på din mor, ty om du själf dig gömmer
i jorden snart som stoftets arfvedel,
hon blir den enda då, som aldrig glömmer
ett drag af dig förutan dina fel,

* Det är från denna tid Idun meddelar Nanna Stridbäcks intagande bild, efter en i Kongl. biblioteket förvarad blyertsteckning af Maria Röhl.

Glöm ej din mor, glöm ej ett silfverhårigt,
ett bleknadt ansikte, en böjd gestalt,
ett samvet, men som log, ett femtiårigt
förbarmande, som såg i dig sitt allt.

Tänk på din mor, när du af hvilan svalkas,
när striden stundar, faran tycks dig stor,
när sträfvan tröttnar, frestelsen dig nalkas,
i lif och död tänk på din mor, din mor!

»Hon blir den, som aldrig glömmer ett drag af dig,» sjöng den sin skilsmessa härnere, anande skalden. Ett bevis härpå må meddelas.

För ett år sedan hade en författare — en gammal vän, trogen Edward Bäckströms ljusa minne — i ett sitt arbete sökt samla några spridda drag till hans karaktäristik såsom skald och enskild person. Han mottog då nedanstående i sanning rörande bref, som meddelats Idun, ett nytt bevis på att ingen kärlek i världen öfvergår en moders. Brefvet — med uteslutande af några fullkomligt privata uttalanden — lyder:

»Nyligen uppkommen från ett långvarigt illamående, har jag först nu kunnat taga del af Edert sist utkomna arbete, hvilket — — — hade specielt för mig en sådan lockelse som namnet *Edward Bäckström* — detta oförgätliga namn, för mitt hjärta dyrbarast af alla. Läsningen af den lilla skizzen, tecknad af Er med så mycken sanning, friskhet och sympati, att jag därvid erfor endast intryck af ljuf tillfredsställelse och erkänsla, ingaf mig därjämte en liflig önskan att få säga Er, hvilken glädje Ni skänkt mig. Därför beder nu Edwards moder, att Ni ville emottaga hennes varma, uppriktiga tack för den vackert träffade bilden af hennes son. Den är framställd med så ledigt behag, så ädel uppfattning af hans personlighet och så likt, äfven i vidrörandet af hans små egendomligheter — utan öfverdrift åt ett eller annat håll — att bilden står fram klar för hvar och en, som kände honom nära — huru mycket kärare då för henne, som älskar honom öfver allting här på jorden och hvars lif fick af honom sin bästa, färgrikt skiftande rikedom! Än såg hon upp till honom med beundran för hans höga begåfning; än log hon godt åt hans i grunden barnsliga lynne; än måste hon söka att skydda hans mycket opraktiska väsen, illa rustadt mot alla slags bedrägerier och otillbörliga anspråk; än ägnade hon sin uppmärksamhet åt att skingra det svårmod, hvilket ofta tyngde hans sinne, särdeles då, när han kände sig icke förstådd, eller när honom undandrogs hvarje verkligt erkännande af hans sång; än uppbjöd hon hela sin uppfinningsförmåga att mildra och förströ hans långa lidande under sömnlösa nätter och, sist, mångfaldiga kval på sjukbädden, där han likväl vid minsta lättnad kunde blifva glad som ett barn och på sitt älskvärda vis strö omkring sig kvickhet och behag. I sanning: ett så skiftande rikt, af tillgifvenhet städse öfvergjutet själslif som mitt var genom och med honom — det kan fylla en moders existens så helt, att den yttre världen med dess kif eller nöjen föga beröra henne! Ni förstår nog, att sådana minnen gömmas allt för djupt att någonsin kunna förblekna — likaså, att hvar och en, som med hjärtligt minnesgod hand berör *dem*, uppväcker en mindre vanlig erkänsla, som gärna vill få uttryck. Därför hoppas jag, att Ni icke skall misstyda från Edwards gamla moder dessa rader; men i fall de synas Er alltför många, öfverse därmed för *hans* skull, som äfven af Er så vackert ihågkommes, oaktadt fem hela år förflutit sedan han gick bort. — — — Slutligen har jag att framföra ännu en tacksägelse: för Edert vänliga omnämnande, jämte Edward, af mig och mitt lilla hem, och som fägnade mig så lifligt! Måtte Ert eget hem bereda Er lika mycken trefnad och frid! — är en sista önskan från *Edwards moder.*»

På ungefär årsdagen af denna skrifvelses datering remnade tidens förlåt för Edwards moders slocknande jordiska blick, och hon gick att inom de ljusnande rymderna i löftets land söka den älskade sonen.

Birger Schöldström.

Frågan »fritt vivre».

Flere gånger har frågan »fritt vivre» under olika rubriker varit synlig i »Idun», och alla gånger har där endast påpekats den orättvisa, som matmödrar göra sig skyldiga till, då de mot »fritt vivre» taga unga flickor i sitt hus. Det är ju äfven en sida af saken, och bra är det, att den blir påpekad till den verkan det hafva kan. Men så en annan sak: hvad som i en tidningsannons *synes* vackert och bra, *är* det icke därför i verkligheten. Och därför är det förlåtligt, om man ställer till vederbörande den frågan: hvad *kunna* då alla de hundra unga flickor, hvilka äro tacksamma att från den trånga, osunda vindskupan och det ofta knappa brödet i staden få komma ut till ett hem t. ex. på landet och få tillräckligt med föda och frisk luft? I allra flesta fall kunna de under första året icke betala ens sitt underhåll, långt mindre betinga sig någon lön.

Nutidens kvinnouppfostran går ju ut på, att den unga flickan alls *icke* skall få lära sig att blifva huslig och i *inga händelser* få lära det i *hemmet*. Hon går igenom sin fruntimmersskola eller ock blott genom några klasser, ifall hon af ekonomiska skäl måste afbryta skolgången. På hvad sätt kan hon då, äfven med den bästa vilja, vara sin matmoder till nytta i ett eller annat, då hon ju aldrig fått lära vare sig sy eller sticka, långt mindre lappa eller stoppa, för att ej alls tala om att laga en enkel maträtt, stryka, lägga upp gardiner o. s. v. Rika flickor, som af nyfikenhet vilja ut i världen, skola vi ej tala om, men hvem hindrar den beroende flickan att stanna i sitt hem och där taga emot arbete af främmande om det lönar sig bättre? Blefve det för henne förmånligare, så gjorde hon väl det äfven, ty icke är det väl kärleken titl *nästan*, som drifver henne ut i världen. Jag känner er ung, värnlös flicka med ungefär 100 kronors årlig pension. Nämnda flicka försökte att lifnära sig med sömnad, ty hon var en af de få, som kunna sy, men sedan hon en tid försökt detta, föredrog hon att mot fritt vivre taga plats, först hos en militär i staden, sedan på en herrgård på landet som sällskap för större barn. Hon berättade för mig, att hon som »sin egen» fick arbeta tungt från morgon till kväll, utan att kunna bestå sig annat än ett mörkt, trångt rum samt en mycket tarflig t. o. m. otillräcklig föda. »Nu har jag däremot,» slöt hon, »ett välförsedt bord och varma, rymliga rum att röra mig uti samt tillräckligt med kläder genom mina pengar och de goda skänker, min matmoder gifver mig, och för dessutom ett rörligt lif, som är vida hälsosammare än det myckna stillasittandet.» Detta och många andra fall äro värda att tagas med i räkningen. Bevisar den unga flickan bara god vilja och läraktighet, så tror jag, att ingen är så samvetslös och håller henne för »ett klädningstyg och en flaska eau de Cologne om året.»

Att åter en person, som vore *kompetent* att »undervisa och uppfostra barnen» och »bära ansvaret för hela hushållningen», skulle behöfva annonsera efter plats emot endast fritt upp, har jag ännu hvarken sett eller hört.

Gör man sist och slutligen en jämförelse mellan hvad en, om ock okunnig allmogeflicka, ladugårdspiga, barnjungfru, och en bättre flicka kosta, så är det ej svårt att se, huru det ställer sig. Maten och uppassningen för den sednare göra väl en större summa årligen än den enkla kosten vid köksbordet och 30—40 kronor lön därtill. Dessutom är ladugårdshjälpen tvungen att både bittida och sent i storm och snö samt om sommaren under brännande solhetta vara färdig till hvad som fordras af en person af hennes stånd.

Hvad jag nu sagt är grundadt på egen erfarenhet, och tror jag många matmödrar, hvilka både *känna* och äfven *följa* den satsen: »I husbönder, gifven edra tjänare hvad rätt och billigt är», kunna instämma häri.

Finskan H.

Vacker hy.

En frisk, vacker hy är oemotsägligt en af de viktigaste faktorerna för frambringandet af, hvad man med ett gemensamt namn kallar kvinnlig skönhet, men det är jämförelsevis få människor, som betänka, att ägandet af en frisk hudfärg är en förmån, som endast tillkommer en sund kropp.

Kvinnan, som efter hvad man påstår äfven fått på sin lott uppgiften att behaga, måste naturligtvis ägna en synnerlig omsorg på vårdandet af sin hud, men det är ett fullkomligt misstag, då denna omsorg inskränker sig till användandet af hvarjehanda skönhetsmedel såsom puder, smink, salvor etc., hvilka verka raka motsatsen till, hvad man med dem afser att vinna. De kunna nämligen ej i ringaste grad afhjälpa förefintliga hudbristfälligheter, men då de igenstänga hudens naturliga andningsvägar, porerna, verka de, i synnerhet vid längre tids användande, i hög grad fördärfligt på hudens verksamhet och beskaffenhet. Och naturen kan i detta som i andra fall ej genom några medel förmås att falskeligen gifva det förstörda, det sjukliga utseende af hälsa och friskhet.

Icke sällan innehålla dessa konstlade s. k. skönhetsmedel dessutom beståndsdelar, som äro rent af giftiga, såsom vismut, zinkoxid, blyhvitt o. d., hvilka icke blott fördärfva huden, utan sträcka sina skadliga verkningar till hela organismen.

Det finns intet kroppsligt organ, som genom sitt väl- eller illabefinnande så återverkar på kroppen i sin helhet som matsmältningsapparaten. Är denna apparat i olag och förrättar sitt arbete oregelbundet eller ofullständigt, får hela kroppen känning däraf, själsförmögenheterna slappas, lynnet blir nedstämdt. Man säger, att ögonen äro själens spegel, och man skulle med nästan lika stort skäl kunna säga, att hyn är magens spegel, ty äfven snart öfvergående oregelmässigheter i matsmältningsarbetet göra ansiktsfärgen gul, grå, ogenomskinlig; och först sedan magen med sin tjänarestab börjat att åter utföra sitt maktpåliggande värf med full noggrannhet, försvinna de missprydande hudfläckarne ur ansiktet, och hyn återtar sitt naturliga, friska utseende.

Af det redan sagda framgår således, att det bästa sättet att erhålla en frisk och vacker hy är att hålla sin mage i godt skick. Detta behöfver så mycket kraftigare framhållas, som mer än hälften af i synnerhet städernas vuxna kvinnor till följd af för mycket stillasittande, olämplig beklädnad — snörlif, ej nog varm beklädnad af ben och underlif, trånga klädningar — samt otjänlig föda lider af dålig matsmältning med däraf följande förstoppning. Och den, som år efter år drages med en fördärfvad mage, kan aldrig göra anspråk på att äga en frisk hy.

Må därför hvarje förnuftig kvinna från sitt toalettbord bannlysa alla puderaskar, sminkburkar och arkanaflaskor och i stället följa den vises råd: »*pröfva hvad din kropp sundt är, och se hvad honom osundt är, det senare gif honom icke*», hvilket råd borde med stora bokstäfver uppsättas på väggarne i våra matrum och gästabudssalar.

Är detta det viktigaste, vi hafva att iakttaga, så finnas dock andra saker, som ej få åsidosättas. Vi måste på ett naturenligt sätt vårda hela vår kropp, och härtill hör att ständigt hålla huden i fullt brukbart skick genom ofta förnyade bad eller tvättningar af hela kroppen. Lättast att åstadkomma äro de

s. k. afrifningarna, såsom det kallas att med en i rumsvarmt (14 à 18 grader) vatten doppad och lindrigt urvriden handduk eller ett lakan tvätta hela kroppen och genast torka med en torr handduk, hvarvid man bör draga försorg om, att man genom gnidning eller gymnastiska rörelser snart återvinner kroppsvärmen. Ett ofta förnyadt ombyte af underkläder är af stor vikt vid hudens vård, och äfven mindre bemedlade borde unna sig denna välgärning och om så behöfs inbespara de härför erforderliga utgifterna på något annat. Mycken rörelse i friska luften, väl genomluftade boningsrum och framför allt väl ventilerade sofrum samt enkel kost och dryck äro ock af ofantligt stort värde för det allmänna välbefinnandet.

Och härmed tro vi oss hafva gifvit några sundhetsregler, hvilkas efterlefvande säkrare än alla skönhetsmedel i världen skall bidraga till erhållandet af *en frisk och vacker hy.*

M.

Husmoderlig almanack.

Mars.

Nu är rätta tiden att koka, torka och bleka det under vintern spunna *garnet.* — Eftersom *malen* är farligast i mars månad, låter den husmoder, som genom balkong eller veranda har tillfälle därtill, redan nu vädra och piska stoppade möbler. — Ur rök tagna *skinkor* gnidas med kli, för att nedrökta ställen må aflägsnas samt fettet hindras drypa, då varmare tider komma. Om rökta *medvurstar* ingnidas med späck, bibehålla de sig mildare till smaken under sommaren (mögelbildning förekommes genom bestrykning med uppblött salt). — Den som har egen hönsgård, är mån om att spara marsäggen till förvaring för vinterbehofvet, ty dessa ägg stå sig bäst. A propos ägg må här för gourmander nämnas, att vipägg endast förtäras under mars och april. — Tiden för skridsko-åkning kan nu anses vara slut, och därför kunna utan betänkande alla skridskor rengöras och förvaras. Rostfläckar uppmjukas med fotogen, hvarefter allt stål skuras med en blandning af fin sand och salt, fuktad med fotogen. Till slut bestrykas skridskorna med olja och hängas upp på en torr plats.

Med tanken på den herrliga, värmande vårsolen vill jag hänvisa till en intressant iakttagelse, som förtjänar läggas på minnet. Man må aldrig utsätta knifvar och andra hvassa verktyg för direkt solljus, ty med den blåaktiga färg stålet då, som bekant, antager, har eggens skärpa äfven gått förlorad, så att en omslipning blir af nöden. Vid inköp af nya eggjärn (i synnerhet af kringvandrande försäljare eller på marknader) bör man också akta sig för sådana, som legat i solsken. — Har sammetskoftan, som kanske efterträdt vinterkappan, blifvit skadad af ett opåräknadt vårregn, så kan den återställas genom en behandling, som är mycket noga beskrifven i fjolårets Hjälpreda sidan 111; nedtryckta ställen lära försvinna, när man gnider dem med en genomskuren lök — men *mot* luggen; när de torkat fullständigt, sträcker man sammeten något och borstar den med en mjuk borste, tills luggen är återställd. —

Trädgårdsredskap synas i och för lagning. — Om man tänker sätta potatis mycket tidigt (exempelvis i lådor till framtida utplantering), tages den upp från källaren för att gro. — Gurk- och pumpfrö lägges i krukor med uppvärmd jord, blandad med litet hästgödsel för att drifva i värmen. Frökorn i allmännhet, som man vill skydda för mask i jorden, läggas före sådden några timmar i fotogen; detta skadar ej växtligheten det ringaste. — Om man ej är säker på att hafva dugliga frön, gör man klokt i att anställa ett s. k. groddprof: Mellan en dubbelt viken yllelapp (eller gråpapper), som man fuktat med kylslaget vatten på en tallrik och aldrig låter torka, lägger man ett visst antal frökorn och ställer tallriken på en lagom varm plats. Efter 2 à 3 dygn ser man efter, huru många frökorn börjat gro, och om groddarne utvecklat sig jämnt eller ej. Glycerin eller en lösning af salmiaksprit med vatten skall vara ett medel att befordra grobarhet.

Stenia.

Smånotiser för kvinnovärlden.

Dödens skörd. Efter en kortare tids sjukdom, influensa, som öfvergick till lunginflammation, afled den 15 dennes å Skedala riksdagsmannen Ivar Lyttkens åldriga maka, Ulrika Lyttkens, född Vahlström. Den bortgångna, som nådde den höga åldern af nära 80 år, och som in i det sista bibehöll alla kropps- och själskrafter oförminskade, var en i det husliga lifvet ovanligt verksam och duglig kvinna, som det oaktadt fann tid till bokliga sysselsättningar och visste följa med tidens stora frågor, för hvilka hon hyste det lifligaste intresse. Blid och hjärtegod, sörjes hon nu djupt af maken samt af barn och barnbarn.

— I en ålder af nära 88 år afled härstädes den 17 d:s fröken Molly von Vegasack, dotter till en af finska krigets hjältar, generallöjtnanten Eberhard Ernst Gotthard von Vegasack, och hans friherrinna, född Hammerfelt, hvilka afledo den förre 1818 och den senare 1814.

Emelie Flygare-Carléns första lärarinna lefver ännu. Hon heter Sara Hedvall och är bosatt i Qville socken, Bohuslän, samt fyllde den 15 d:s jämt *100 år.*

Hennes långa lefnadssaga är visserligen enkel, men saknar ingalunda sina intressanta pointer. I sin ungdom vistades hon som hushållerska hos Emelie Carléns föräldrar i Strömstad, lärde den fräjdade författarinnan alfabetet och lade sålunda på visst sätt grunden till hennes litterära storhet. Sara Hedvall har städse med synnerligt allvar skött sin uppgift i lifvet och alltid visat varm tillgifvenhet för sitt husbondfolk.

År 1835 antog hon tjänst hos dåvarande kronofogden Norberg i Sunnerviken, hos hvilken hon kvarstannade till 1850. Under sin tjänstetid hos Norberg kom Sara Hedvall åter i tillfälle att utöfva litterär verksamhet såsom första lärarinna åt den snillrike Pontus Vikner, hvars fader var inspektor hos kronofogden Norberg. Från dennes hem flyttade Sara Hedvall till sin sista hushållersketjänst på Stora Vrem i Qville socken, hvars äldsta medlem hon nu är.

Literatur.

Svensk tidskrift har utsändt sitt första häfte för året. Det öppnas med en uppsats i unionsfrågan af signaturen *Orvar Svenske.* Därefter följer en uppsats af tidskriftens utgifvare, docenten *F. von Schéele,* om samundervisningen och våra allmänna läroverk, hvari ett allmänt principuttalande göres i skolfrågan i det hela. Förf. häfdar därvid individualitetens rätt inom undervisningen och önskar därför bestämdare särskillnad mellan läroverk för olika lärjungar och olika syften.

Tidskriftens literaturkritiska afdelning representeras denna gång af tvänne utförliga recensioner öfver de märkligaste insatserna i senaste julliteraturen, nämligen Viktor Rydbergs nya arbeten, som med liflig sympati anmälas af *Edv. Alkman,* och Selma Lagerlöfs omtvistade sagoroman »Gösta Berlings saga», hvilken oväldigt granskas af *Helena Nyblom.* Diktens brister förbises därvid icke, men tillåtas heller icke undanskymma dess högst ovanliga förtjänster.

Slutligen inrymmer häftet tvänne dikter af *Sigrid Leijonhufvud* och några literära notiser.

Den väl redigerade tidskriften utkommer under året i 20 häften, hvardera om två tryckark, till ett prenumerationspris af 10 kronor så väl å posten som i bokhandeln.

Konst.

Edelfeltutställningen. En synnerligen intressant utställning af vårt grannland Finlands obestridt förnämste mästare i penselns konst har i dessa dagar öppnats i Konstföreningens lokal härstädes och redan lockat en ovanligt talrik och intresserad publik. Det är hufvudsakligen *porträttmålaren* Edelfelt som i denna samling är företrädd och detta på ett rent af briljant sätt. Sju taflor af den lilla samlingen, ungefär hälften däraf, utgöras af porträtt. Bland dem är det naturligtvis i främsta rummet hans berömda bild af Pasteur, som tilldrager sig uppmärksamheten, och ensamt denna tafla gör utställningen värdefull. Den fräjdade vetenskapsmannen, som här är framställd stående i sitt laboratorium, framträder till den grad lefvande för åskådaren, att man tycker sig ha personligen fått tillträde till detta berömda laboratorium för att obemärkt betrakta den allvarlige och flärdfrie forskaren under hans arbete. Man förstår att Pasteur skulle målas just så, midt i hans segerrika strid, som skänkt vetenskapen så många eröfringar. Det är icke blott ett porträtt, det är en tidsbild, och den, som sett taflan, har därmed också fått en liflig uppfattning af den Pasteurska vetenskapens betydelse.

En annan duk, som tilldrager sig stort intresse, är den originella Magdalena-framställningen, bekant sedan Parisersalongen för tvänne år sedan. Bland porträtten väcker ett af prins Karl, duktigt och friskt i färgen, naturligtvis speciel uppmärksamhet. Flere vackra akvareller från Helsingfors hamn bära vidare vittne om konstnärens mångsidighet. Af dessa ha redan ett par funnit köpare.

Teater och musik.

Kongl. operan. Den nyaste reprisen å k. operans scen utgöres af Filicien Davids opera-comique »Lalla Rookh», hvilken uppfördes första gången i onsdags med fröken Holmstrand i titelrollen. De öfriga hufvudrollerna innehafvas af hrr Strandberg (Noureddin) och Brag (Baskir) samt fröken Karlsohn (Mirza). Angående denna repris kunna vi ej yttra oss vidare förrän i nästa nummer.

I dag fredag gifves tredje symfonikonserten under anförande af hr Andreas Hallén. Programmet omfattar följande nummer: 1) Uv. till »Manfred» af Reinecke; 2) Scen och aria ur »Den flygande Holländaren» (akt I.) af Richard Wagner (hr Salomon Smith); 3) a) Scènes d'amour b), Chansonette af V. Herbert; 4) »Ur Waldemarsagan», suite för orkester af A. Hallén.

Musikföreningen gifvar sin 28:de konsert nästkommande måndag med biträde af fru Louise Pyk, fröken Ellen Dorph och hr Salomon Smith m. fl. Äfven denna konsert ledes af Franz Neruda.

Konsert eger rum i Östermalms kyrka den 5 instundande mars till förmån för epileptiska sinnessjuka barn.

Den rätta.

Berättelse från landsbygden

af **Fanny Chrysander.**

Prisbelönad vid Iduns stora täfling.

(Forts.)

Dagen därpå var hon dock verkligen sjuk. Ingen med undantag af mormor föreföll dock vidare orolig — hon hade väl förkylt sig itlet, menade helt trankilt fadern, och julen tyckte han också var en lämplig tid att vara sjuk på, ty då försummades just intet arbete.

På två dagar syntes ej den unga matmodern till, men då Nils på morgonen af fjärdedag jul frågade Sofi, huru det var med den sjuka, och om han ej finge resa efter läkare, fick han till svar, att Ingeborg nu var mycket bättre, och att hon tänkte gå upp i dag. Och detta var då riktigt väl, ty nu kunde då Sofi få vara med om balen, som var anordnad i närgränsande by.

»Nils går väl också med dit?» sporde därpå flickan.

»Det tror jag inte,» blef svaret.

»Åh jo! gör det!» bad Sofi ifrigt, »jag har just sagt åt Ingeborg i dag, att jag ska narra Nils med mig å narra'n till dansa med. Och gör mej nu inte till ljugerska bara!» förmanade hon skrattande.

Till hennes förtret följde likväl drängen icke med, då ungdomen på aftonen begaf sig till dansstället. Till och med häradsdomaren reste dit för att tillsammans med andra gubbar spela knack.

I drängkammaren satt emellertid Nils, försökande läsa en tidning; han kunde dock ej hålla tillsammans tankarne, de gingo med orolig fart upp till den sjuka flickan i vindskammaren. Hvad det var förfärligt länge sedan, han såg det vackra, allvarliga ansiktet! Hvad han längtade därefter

Han måste göra ett försök att åtminstone få se en skymt af henne, såvida hon var uppe, om ej annat, dock skuggan på gardinen.

Och så skyndade han ut och till den gafvel af huset, där flickans rum var beläget, och hans hjärta slog hastigt, då han blef varse, att gardinen, ehuru det var ljust därinne, inte ens var nedfälld, samt att Ingeborg satt vid bordet med hufvudet i handen.

O, om han blott ett ögonblick haft rättighet att gå dit upp, att se in i hennes ögon, att tala till henne — äfven med fara att få ett kallt, afvisande svar!

Men så såg han henne röra på sig och gå in åt rummet. Han stod fortfarande kvar, ehuru med en aggande föreställning om det orätta uti att stå så där och spionera på henne. Men han ville blott se henne ännu ett ögonblick.

Inom kort syntes hon åter vid fönstret, insvept i en stor sjal, men han såg hennes ansikte dock väl. Åh, hvad hon var blek! Hvad hon såg matt och klen ut, men så vacker, så vacker — — — Så såg han ingenting mer, hon hade blåst ut ljuset.

Han ilade upp på förstugutrappan, kanske ämnade hon sig ner i köket, måhända skulle han få träffa henne! Han stannade därute oroligt lyssnande. Hennes steg, långsammare än vanligt, hördes ock i trappan, och — innan han ens hunnit tänka det — stod äfven hon ute på förstugubron.

Då hon där i mörkret varseblef hans höga gestalt, gaf hon till ett rop af förskräckelse, hvilket kom honom att hastigt och litet stammande säga: »Ingeborg — blif inte rädd — det är jag — Nils.» —

»Nils! — Åh, hvad jag blef rädd!»

Hon hade gripit tag i dörrposten.

»Förlåt mig, som skrämde Ingeborg så!» bad han; »och Ingeborg, som förut är klen. Men säj, är det verkligen sannt, att Ingeborg är bättre i dag?» Han hade närmat sig den sjuka flickan, och glömsk af allt, utom att hon stod framför honom nu, lade han sin hand sakta och smeksamt på hennes, som ännu låg kvar på dörrposten.

Så förfärligt kall hennes hand var, han måste värma den i sin.

»Ja, jag tackar, jag är bättre, men — men jag fryser så, jag skall gå in till mormor, jag ville bara titta ut litet först»; hon talade med låg, matt och förlägen röst, under det hon drog sin hand ur hans och gick därpå in i köket.

Nils följde henne. Där satt mormor halfsofvande i sin stol. På bordet brann en rykande lampa, som kastade ett svagt sken öfver rummet. Därinne kändes kallt.

»Jag kunde just tro, att de gått ifrån, utan att skjuta spjället,» med dessa ord, uttalade i bedröfvad ton, ämnade Ingeborg göra detta, men Nils sade glädtigt och vänligt: »Sitt ner nu Ingeborg, så ska vi laga, att här blir både ljust och varmt.»

Mormor hade under tiden blifvit fullt vaken. Och då hon såg, hvilka voro inne, utbrast hon med glad stämma:

»Kära hjärtandes! jag tror det är Ingeborg!»

»Ja mormor! God afton på er! Jag skulle ner å si efter, huru ni hade det i ensamheten.»

»Åhjo, tack, jag har det nog bra, men huru är det med dig, kära barn?»

»Jag är bättre nu.» Ingeborg tog pallen, och insvepande sig i sin sjal, ämnade hon sätta sig ned på den vid mormors sida, men gumman teg ej, förrän hon fått flickan att intaga hennes plats i länstolen. Och därifrån följde nu flickan med tyst uppmärksamhet drängens förehafvanden vid spisen. Han hade nämligen i hast tändt en brasa, hvilken nu klart belyste rummet och spred värme till den af inre frossa skakande flickan.

Nu närmade han sig, och till och med mormor såg på honom, som om hon aldrig sett honom förr, så olik var han den vanligtvis antingen allvarlige, tillbakadragne eller stolt afvisande ynglingen, då han med strålande ögon och hela anletet öfvergjutet af en varm glöd gladt och frimodigt frågade:

»Hvad ska' vi nu hitta på för värmande åt Ingeborg? Får jag koka kaffe eller te?»

Äfven Ingeborg log gladt och vänligt, då hon svarade: »Vi ta' väl kaffe, jag har inte druckit något förr i dag.»

Och stolt och glad gjorde sig Nils beredd att sätta på kaffepannan, då steg ute i förstugan kom honom att upphöra. Strax därpå öppnades dörren, och i den inträdande igenkände Nils enklingen från Järfva.

Hälsande gick den främmande fram till Ingeborg, och tagande henne i hand, sade han helt gladt: »Si Ingeborg sitter ju uppe. Jag hörde, att du skulle vara sjuk, och därför ville jag titta in i förbifarten för att höra, huru det var.» Nu såg han sig omkring. »Di andra, far och Sofi menar jag, ä väl på dansen, kan jag tänka.»

Åh, det var naturligtvis för att träffa henne ensam, som han nu kom! Det sjöd i Nils. Han som nyss känt sig så lycklig och glad, blef med ens icke allenast olycklig, utan kände ock en sådan brinnande åtrå att få kasta ut fridstöraren. Han såg på Ingeborg; hon satt visserligen tyst och orörlig och besvarade blott med en nick änklingens sista fråga, men på hennes kinder brann lik väl en hög rodnad.

Hon hade således nu blifvit varm ändå och behöfde icke något kaffe.

Nils gick skyndsamt mot dörren och ut.

* * *

Fram mot morgonen kom Sofi hem och hade en hel hop att berätta för systern, som vaknat. Slutligen sade hon med sin höga, glada röst: »Å var det inte de' jag sa', att Nils skulle komma efter, fast han sa' nej, när jag frågte honom, men si jag narra allt dit honom ändå. Å vet du, jag har aldrig sitt honom så glad å treflig förr. Fast han bara är en dräng var det inte en enda hemmansson, som såg så fin och ståtlig ut som han! Det tyckte alla flickorna också. Å så han dansa se'n! Folket riktigt tittade på oss båda, när vi dansade med hvarandra, å han dansa' för resten inte med nån ann häller. Annars spelte han, må du tro, å han spelte så många vackra och nya polkor och valser, så det var en lust te höra. Ja, det var riktig skada, Ingeborg, att du inte var med, för roligare dans har jag inte varit med på.» Det såg dock ut, som om Ingeborg icke hört allt, hvad Sofi berättade, ty hon lade blott hufvudet djupt ned i kudden och tycktes åter vara insomnad.

Då Ingeborg och Nils dagen därpå träffades, var det som om den förtroliga aftonstunden alldeles utplånats ur deras minne.

En dag frampå nyåret reste häradsdomaren i ett ärende till Järfva, och då han kom hem, gick han genast upp på kammaren, där Ingeborg satt, och gående fram och åter en stund, stannade han slutligen framför dottern och sade i butter ton:

»Ja, du får skylla dig själf, högfärdig och stursk som du är, att friare raka din näsa förbi, fast de' då vore mer fason i att du, som är äldst, blefve först gift, men nu är det i alla fall på det viset, att Janson i Järfva har talt vid mig om att få Sofi till hustru. Hvad säjer du om de'?»

Den verkligt »sturska» min, Ingeborg först tagit på sig, hade så småningom lämnat rum för uttryck af glad öfverraskning och förundran, och hon utropade: »Sofi? Åh, låt honom för all del få henne då, om bara hon vill! Men» — nu lägrade sig ett sorgset drag i det vackra anletet, —»hon, hon vill nog inte, å så är hon då bra ung och ståndig.»

»Jag sa' de' också åt Janson, att hon var för ung, å att du skulle passa bättre, men» . . .

»Åh! en sådan skam, att pappa rent af bjuder ut mig!» utropade häftigt Ingeborg med en blossande rodnad. »Ni vet ju, att jag aldrig vill gifta mej.»

»Jag undrar, hnru länge du tänker gå å sörja den där lymmeln, som lurade bå' dej å mej å se'n for åf till Amerika?» frågade fadern.

»Sörja?» Det låg ett obeskrifligt uttryck af förakt i flickans röst.

»Åhja, annars kunde du nog för längese'n fått någon annan, som passat, tycker jag.»

»De äro lika allesammans — och jag — jag tänker aldrig sälja mig.»

Fadern lät höra ett kort försmädligt skratt och sade: »Nå, det är emellertid inte fråga om dej nu heller, utan om Sofi. Du får tala vid henne lite på förhand nu, å se'n följas vi åt till Järfva i afton, vi ä bjudna dit å jag vill ha det afgjordt så fort som möjligt. Det blir en måg som duger det.»

»Men om, om Sofi skulle säga nej,» sporde Ingeborg bekymrad.

»Se'n jag sagt *ja?* Åh, det kan väl aldrig komma i fråga! Å i alla fall blir det ändå, som jag vill, det måtte du väl veta.»

Och därmed gick han dryg och säker ut.

Men inne i kammaren satt Ingeborg kvar, och sedan hon en stund suttit tyst och tankfull, utbrast hon högt, nästan jämrande: »O, hvad det blir svårt! Hon kommer nog att säja nej å gråta å be mig om hjälp. Och så får jag veta det, som jag så väl sett och vet förut. Hur ska' jag bära mig åt?»

Hon gömde ansiktet i händerna och vaggade fram och åter.

Då hördes Sofi komma springande uppför trappan.

Ingeborg for upp från sin lutande ställning och då systern inträdde, frågade hon rakt på saken:

»Vill du följa med till Järfva i afton, Sofi?»

»Jaså, ska' det bli allvar nu?»

»Allvar? Hvad menar du?»

»Kära du, inte behöfver du låta så där hemlighetsfull, tror du inte, att jag för längese'n förstått, att det är något er emellan.» Sofi lät retad.

»Du misstar dig alldeles, Sofi. Det är inte alls fråga om mig,» svarade Ingeborg allvarsamt och vänligt.

»Åh, så du gör dig till! Du må väl inte inbilla dig, att jag är afundsjuk heller? Det finns väl andra än rika enklingar, kära du!»

»Åhja,» svarade Ingeborg tonlöst.

»Och jag får således den äran att följa med, när du ska' sta' å se dej omkring i ditt nya hem?» sporde Sofi med samma retlighet.

»Sofi, hör du, det är ej mig, utan dig, Janson vill ha'!» utbrast då med ens Ingeborg.

»Är du alldeles tokig!» Flickan stirrade med häpna blickar på systern och tillade därpå häftigt och förtrytsamt med gråten i halsen: »Det är riktigt både synd och skam, att du vill narra mig så där, och nu följer jag på inga vilkor med.»

Ingeborg såg med både förundrade och medlidsamma blickar på sin upprörda syster, sägande: »Det är verkligen sannt, hvad jag säger. Det är till dig Janson friar. Och nu får du på allvar tänka på saken å försöka göra pappa till viljes, han har redan gifvit ja för sin del, och Janson är ju också en sådan snäll och präktig karl.»

Ännu satt Sofi och såg undrande framför sig. Slutligen föllo som det tycktes omedvetet ett par tårar ned utför de runda kinderna, som nu blifvit högröda, och kämpande mellan gråt och skratt sade hon liksom för sig själf: »Det är aldrig möjligt — det är aldrig möjligt!»

»Jo, hör du,» försäkrade Ingeborg, »men svara nu ja eller nej, vill du ha honom!»

Sofi svarade icke, men systern kunde knappt misstaga sig på det strålande leendet och den blyga, men glada blicken i ögat, och det var som om detta uttryck af lycka äfven meddelat sig åt hennes egna bleka, sorgsna drag, ju mer hon betraktade sin unga syster.

Om några ögonblick började denna småskrattande: »Nu förstår jag, hvarför han, Janson, såg så förargad ut på dansen å reste så tvärt därifrån, fast han kom sent; det var nog för att jag, se'n Nils kom, dansade ett par, tre gånger med honom å skrattade å pratade me'n; jag trodde, ser du, att det var, för att inte du var där. Å det sa' jag åt Nils också.»

Utan att gifva akt på Ingeborgs förebrående: »Huru kunde du säja så?» fortsatte hon i glad förundran: »Ja, så besynnerligt! Inte kunde jag tänka detta heller, när jag den där aftonon, då ni högg sönder köttet så där» — — —

»Hur *så där?*» afbröt Ingeborg häftigt.

»Jo, när han frågade» — — — Mer hann hon ej säga, ty faderns steg hördes strax utanför dörren, och ögonblicket därpå inträdde han frågande:

»Nå Fia, vill du följa med till Järfva i afton å se efter, hvad du tycker om dej där?»

Och Sofi såg obeskrifligt förlägen, men på samma gång högst belåten ut, då hon svarade ett sakta: »Ja.»

Men på Ingeborgs ansikte hade åter det sorgsna, allvarliga draget lägrat sig. Och då hon blef ensam, stod hon orörlig, stirrande framför sig, och upprepade doft: »När han frågade.» Han hade således redan frågat henne. Och hon — hon brydde sig då icke om honom. Åh! Sofi var klok, hon — — —

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Två konstnärinnor; af *Claës Lundin*. (Med 2 porträtt.) — Fosterlandskärlek, ammad i hemmet; af *Adolf Hellander*. — Ett bref; efter *R. Schmidt-Cabanis*. — Hvartill tjäna äktenskapsförord; af *Germund*. — Frihet; skiss för Idun af *Alvar Sten*. (Slut från föreg. n:r) — Nanna på Sköndal; en förbiskymtande skugga från det Stockholm, som gått, af *Birger Schöldström*. (Med porträtt.) — Frågan »fritt vivre»; af *Finskan H.* — Vacker hy; af *M.* — Husmoderlig almanack: mars; af *Stenia*. — Smånotiser för kvinnovärlden. — Literatur. — Konst. — Teater och musik. — Den rätta; berättelse från landsbygden af *Fanny Chrysander*. Prisb. vid Iduns stora pristäfling. (Forts.)

Belfrages Pensionat & Hôtel
STOCKHOLM, Vasagatan 44 (nära Centralstation)
rek. bättre resande sina fina, hemtrefliga rum ifrån kr. 1:50 till högre priser, och beräknas, utom för ljus, **intet** extra. Fullt vivre lemnas till kr. 3: — pr dag, men kan äfven delvis inackordering erhållas. Hemtrefligt, angenämt sällskapslif, bästa tillfällen till språköfningar med utländingar. Gemensam salong, rök- och läsrum, matsal. Riks- och Allm. telef. 1:a referenser.
Belfrages Pensionat & Hôtel.